

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора з навчальної роботи

Олена МІШКУЛИНЕЦЬ

«*Олена*» _____ 20*25* року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 17 МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

підготовки фаховий молодший бакалавр

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Відокремлений структурний підрозділ «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету».

Навчальна програма з дисципліни Методика музичного виховання для здобувачів освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Розробники програми:

Ганна ГАВРИЛЕЧКО – викладачка гри на інструменті, спеціаліст першої категорії

Програму схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів методики музичного виховання та вокально-хорових дисциплін

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Голова предметної (циклової) комісії викладачів методики музичного виховання та вокально-хорових дисциплін

(підпис) Лідія ОСТАПЧУК
(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету»

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 р.

Голова методичної ради
(підпис) Тетяна ІСАК
(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Вступ

Навчальна дисципліна «Методика музичного виховання» є обов'язковою дисципліною навчального плану ВСП «Гуманітарно-педагогічного фахового коледжу Мукачівського державного університету» для спеціальності А2 Дошкільна освіта. Вивчення даного курсу має важливе значення для формування належного професійного та інтелектуального рівнів вихователів ЗДО.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкриття сучасних наукових концепцій, понять, знань, методик та методів, на основі яких відбувається процес музично-естетичного виховання, навчання, освіти і розвитку дітей раннього і дошкільного віку, засвоєння, усвідомлення та практична реалізація майбутніми фахівцями теоретичних, методичних і практичних основ музичного виховання дітей раннього і дошкільного віку, закономірностей процесу музичного розвитку дошкільників, умов організації музично-педагогічної роботи з дітьми.

Завдання:

- дати основні відомості про зміст, організацію, види, форми і методи навчання і виховання дітей дошкільного віку;
- вдосконалити вимоги щодо функцій та обов'язків вихователя ЗДО, напрямів його діяльності психолого-педагогічної і методичної підготовки в контексті музичного виховання;
- дати знання про основні історичні етапи становлення музичного виховання в та внесок українських композиторів класиків в теорію музичного виховання;
- розкрити зміст, особливості сучасної Базової програми, узагальнити передовий досвід в галузі методики музичного виховання у дитячих навчальних закладах;
- підготувати до самостійного вивчення методичної музичної літератури і матеріалів практичної роботи вихователів в дитячому дошкільному закладі;
- формувати навички науково-дослідницької роботи з питань навчання і виховання дітей засобами музичного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- Загальні основи теорії музичного виховання дітей дошкільного віку.
- Засади організації та планування музично-виховної роботи у дошкільних закладах, роль вихователя у цьому процесі.
- Методи дослідження проблем музичного виховання та розвитку дитини.
- Вікові особливості та можливості музичного розвитку дошкільників та враховувати їх у роботі.
- Методи і прийоми навчання дітей співу, рухів під музику, гри на дитячих

музичних інструментах, сприйняття музики.

- Практичні шляхи розвитку музично-творчих здібностей дітей.
- Методи залучення батьків до співпраці з питань музичного розвитку дітей.
- Відповідний обсяг необхідного музичного матеріалу для різних вікових груп дошкільного закладу (пісні, танці, ігри, хороводи, музично-дидактичні ігри).

уміти:

- Зацікавити дітей музикою, виявляти і розвивати творчі музичні здібності дітей.
- Залучати дошкільників до різних видів музичної діяльності, вміти фахово керувати нею.
- Організувати і проводити свята і години дозвілля для дітей різних вікових груп.
- Формувати у дошкільників художньо-естетичний смак.
- Виразно співати, ритмічно рухатися, грати на музичному інструменті (фортепіано, баян, акордеон).
- Застосовувати новітні науково-методичні розробки українських та зарубіжних педагогів з проблем музичного виховання у власній роботі.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування професійних компетентностей майбутніх педагогів, до складу яких входять:

ІК1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК8 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 9 Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК 12 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва.

СК 13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

Результати навчання:

РН 8 Визначити концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 9 Визначити завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організувати їх відповідно до освітніх програм.

РН 14 Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 15 Визначити особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

Програма курсу розрахована на 90 години. З них 24 – лекційних, 36 – практичних, 30 – самостійна робота. Форма контролю – залік (ІІ семестр).

2.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І

Змістовий модуль І

Основні питання музичного виховання в дошкільному закладі

ТЕМА 1. Музично-естетичне виховання як одна із сторін виховання дошкільників.

Музика і всебічний розвиток дитини. Вікові особливості музичного розвитку дошкільників. Зміст та завдання курсу «Методика музичного виховання в дитячому закладі». Зв'язок методики музичного виховання в дитячому закладі іншими дисциплінами, музичних занять з іншими заняттями. Музичний розвиток дітей дошкільного віку: теоретико-історіографічний (історична ретроспектива розвитку) розвиток. Дошкільний вік-період виявлення та розвитку музичних здібностей дитини. Поняття музикальності.

ТЕМА 2. Реалізація змісту та завдань музично-естетичного виховання в дошкільному закладі.

Зміст і завдання музично-естетичного виховання в дошкільному закладі. Принципи та методи методики музичного виховання. Роль вихователя та зміст його діяльності в реалізації завдань музично-естетичного виховання. Напрямки діяльності в галузі музично-естетичного виховання та їх зміст. Аналіз програми музичного виховання в дитячому садку.

Змістовний модуль ІІ

Види музичної діяльності дошкільників.

ТЕМА 3. Слухання музики як основа розвитку музичної культури дошкільників.

Слухання музики як вид музичної діяльності дошкільників. Формування перших навичок музично-слухацької культури. Вікові особливості музичного сприйняття дошкільників. Програма виховання дошкільнят з розділу «Слухання музики» (аналіз програми). Характеристика репертуару для слухання музики для різних вікових груп ЗДО. Основні етапи слухання музики. Методи аналізу музичних творів. Методика вироблення навичок слухання музики (перше та повторні слухання музичного твору).

ТЕМА 4 . Співи як вид діяльності на музичних заняттях.

Виховне значення співу. Вікова характеристика голосу і слуху дошкільників. Охорона дитячого голосу. Програмові вимоги з розділу «співи» у дітей кожної вікової групи. Характеристика пісенного репертуару для кожної вікової групи. Вимоги до добору пісенного репертуару. Вокально-хорові навички, особливості їх розвитку у дошкільників. Методи і прийоми роботи над піснею з дітьми різних вікових груп. Послідовність (етапність) розучування пісні.

ТЕМА 5. Гра на дитячих музичних інструментах як один з видів музичної діяльності у дошкільному закладі.

Значення гри на дитячих музичних інструментах. Завдання гри на дитячих музичних інструментах. Вміння та навички, якими повинні оволодіти школярі у процесі гри на дитячих музичних інструментах. Класифікація дитячих музичних інструментів. Технічні прийоми гри на дитячих музичних інструментах. Методичні рекомендації щодо організації оркестру (ансамблю) дитячих музичних інструментів. Методична система К. Орфа. Аналіз програмового змісту з розділу «гра на дитячих музичних інструментах». Форми роботи навчання школярів гри на дитячих музичних інструментах. Характеристика репертуару для гри на дитячих музичних інструментах. Роль вихователя в засвоєнні дітьми різних музичних дитячих інструментів.

ТЕМА 6. Музично-ритмічні рухи як один з видів музичної діяльності дітей дошкільного віку.

Значення музично-ритмічної діяльності для всебічного розвитку дошкільників. Завдання музично-ритмічного виховання. Вікові можливості дітей в музично-ритмічній діяльності. Програмові вимоги з музично-ритмічної діяльності в різних вікових групах. Види музично-ритмічних рухів (Ходьба або біг тренувального характеру, музично-ритмічні вправи, музична гра, заключна ходьба).

ТЕМА 7 . Музично-дидактичні ігри.

Значення музично-дидактичних ігор для музичного розвитку дошкільників. Види музично-дидактичних ігор. Педагогічні умови

використання музично-дидактичних ігор та методика їх проведення. Прийоми навчання і розвитку ігрової діяльності. Використання музично-дидактичних ігор у різних видах музичної діяльності.

Змістовний модуль III

Форми організації музичного виховання дошкільників

ТЕМА 8. Зміст, види і форми організації музичної діяльності дітей.

Форми організації музичної діяльності дошкільників: музичне заняття як основна форма музично-освітньої роботи із дошкільниками; музичні свята; музичні розваги; музика в повсякденному житті; самостійна музична діяльність; додаткові заняття за інтересами, музичні гуртки; музичне виховання в сім'ї. Додаткові форми роботи з музичного виховання: дитяча хореографія, дитячий оркестр, сольний спів. Теоретичні аспекти використання різних видів музичної діяльності на музичних заняттях.

ТЕМА 9. Музичне заняття як основна форма організації музичної діяльності в дошкільному закладі, його специфічні ознаки. Методи і прийоми музичного виховання.

Чинники побудови структури музичного заняття. Структура традиційного, домінантного, комбінованого музичного заняття. Види музичних занять, їх структура. Типи музичних занять. Вимоги до побудови музичного заняття. Індивідуально-диференційований підхід до дітей на музичних заняттях. Функції музичного керівника та вихователя. План музично-естетичних свят та розваг, тижня музики (аналіз). Обов'язки музичного керівника по здійсненню музичного виховання дітей. Створення розвивального середовища з музичного виховання у групах ЗДО (створення муз. керівником музичного куточку). Посадова інструкція музичного керівника. Напрямки діяльності музичного керівника. Значення і функції музичного керівника і вихователя в здійсненні керівництва різними видами та формами музичної діяльності.

ТЕМА 10. Музика у повсякденному житті дошкільного закладу.

Використання музики в повсякденному житті дошкільного закладу: а) музика на прогулянці; б) музика на інших заняттях; в) в дитячих іграх; г) музика і фізкультура; д) на ранковій гімнастиці; е) прогулянці. Різноманітні види розваг і роль музики в них.

ТЕМА 11. Музика на святкових ранках та розвагах.

Місце музики на святкових ранках в ЗДО – важливий фактор естетичного сприйняття святкової програми. Значення святкових ранків, їх зміст, побудова. Вимоги до святкових ранків. Відбір музичних творів, вплив їх на дітей. Підготовка дітей до свят в процесі регулярних музичних занять. Обов'язкова участь усіх дітей у святковій програмі. Організація святкового ранку.

Особливості підготовки і проведення святкового ранку. Місце музичного керівника і вихователя групи в проведенні свят.

ТЕМА 12. Самостійна музична діяльність дошкільників.

Самостійна музична діяльність у повсякденному житті, її характеристика. Вираження дитячих інтересів і бажань. Джерела виникнення самостійної музичної діяльності. Види самостійної музичної діяльності. Посібники і обладнання для самостійної діяльності. Керівництво самостійною музичною діяльністю. Роль вихователя у залученні дітей до самостійної музичної діяльності. Педагогічні умови формування самостійної музичної діяльності.

ТЕМА 13. Методика проведення музичного заняття в молодшій, середній, старшій групах.

Методика проведення музичного заняття в молодшій групі. Методика проведення музичного заняття в середній групі. Методика проведення музичного заняття в старшій групі.

ТЕМА 14. Організація музично-виховної роботи в закладі дошкільної освіти. Планування та облік музичної роботи в ЗДО.

Обов'язки завідувача. Обов'язки музичного керівника. Забезпечення процесу музичного виховання. Планування та облік музичної роботи в дошкільному закладі. Значення, види планування музичної роботи в дошкільному закладі.

3.Рекомендована література

Базова

1. Болгарський А. Г. Слухання музики у дошкільному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. / А. Г. Болгарський, Т. В. Горобець, В. А. Шкоба. - Луцьк : Твердиня, 2010. – 180 с.
2. Заяц Л. І. Музичне виховання в дитячому садку (за Базовим компонентом дошкільної освіти). 3-4 роки життя : посібник / Л. І. Заяц, Л. Ю. Сухина. - Харків : Основа, 2013. – 144 с.
3. Заяц Л. І. Музичне виховання в дитячому садку (за Базовим компонентом дошкільної освіти). 5 рік життя : посібник / Л. І. Заяц, Л. Ю. Сухина. - Харків : Основа, 2013. – 112 с.
4. Матвієнко С. І. Теорія та методика музичного виховання дітей дошкільного віку [Електронний ресурс] : навч. посіб. / С. І. Матвієнко. - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 297 с.
5. Музика в дитячому садку. Вип. 4 (для дітей старшої групи) / уклад.: Р. Т. Зінич, Л. Л. Левченко. - Київ : Музична Україна, 1991. – 104 с.
6. Музична діяльність майбутнього першокласника. : методичний аспект / Упоряд. : Н. В. Андренко, І. М. Сорокопуд, А. М. Щербак. - Харків : Ранок, 2012. – 144 с.
7. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі : збірник методичних матеріалів / упоряд. І. К. Романюк. - Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 104 с.
8. Науменко С. І. Музично-естетичне виховання дошкільнят : програма та методичні рекомендації / С. І. Науменко. - Київ : Магістр-S, 1996. – 96 с.
9. Сухина Л. Ю. Музичне виховання в дитячому садку (за Базовим компонентом дошкільної освіти). 6 рік життя : посібник / Л. Ю. Сухина. - Харків : Основа, 2015. – 112 с.

Допоміжна

1. Кушка Я. С. Методика музичного виховання дітей. Вид. друге, доопрацьоване. Навч. посібник для вищих навч. закл. культури і мистецтв I-II рівнів акредитації у 2-х частинах. Ч.1. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 216 с.
3. Мережко Ю. Комплексні чи інтегровані музичні заняття: у чому відмінність? / Ю. Мережко // Музичний керівник. – 2014. – №5. – С. 4–7.
4. Музична діяльність майбутнього першокласника. Методичний аспект / Упоряд. Н. В. Андрієнко, І. М. Сорокопуд, А. М. Щербак. – Х. : Вид-во "Ранок", 2012. – 144 с.
5. Науменко С. Як правильно слухати музику з дітьми : поради психолога / С. Науменко // Музичний керівник. – 2013. – №3. – С. 4–10.

6. Нечай С. П. Музика розвиває, виховує, оздоровлює: навч.- метод посібник / С. Нечай. – К. : Світич, 2012. – 144 с. – 186 с.
7. Разборщук К. Грати в музику і гратися музикою, або навчання за методом Тетяни Тютюннікової / К. Разборщук // Музичний керівник. – 2012. – №4. – С. 17–23
8. Романюк І. А. Музичне виховання. Організація роботи у дошкільному закладі : навчально-методичний посібник / І. А. Романюк. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 280 с.
9. Степанова Т. М., Лісовська Т. А. Індивідуально-диференційований підхід до музичного виховання дітей старшого дошкільного віку. Монографія. К.: Видавничий дім «Слово», 2012. 256 с.
10. Теряєва Л. Розучування нової пісні на музичних заняттях з дошкільниками / Л. Теряєва // Музичний керівник. – 2012. – №7. – С. 18–20.
11. Тимощук С. В. Музично-дидактичні ігри в ДНЗ (за системою К. Орфа) / С. В. Тимощук // Обдарована дитина : науково-практ. освітньо-попул. журнал для педагогів, батьків та дітей. – К. : СОЦИС. – 2013. – №10. – С. 30–37.
12. Шаповал О. Упровадження концепції "елементарного музикування" Карла Орфа в систему музичного виховання дошкільників / О. Шаповал // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – №11. – С. 57–66
13. Шуть М. Скарбничка організатора дитячого свята / М. Шуть // Музичний керівник. – 2012. – №3. – С. 21–28.
14. Шуть М. Сучасне дитяче свято: педагогічний аспект / М. Шуть // Музичний керівник. – 2012. – №3. – С. 4–11.

Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти України
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilnaosvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Інструктивно-методичні рекомендації МОН України за № 1/9-454 від 02.09.2016 «Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах» <http://osvita.kr-admin.gov.ua>
3. Програми розвитку дітей <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilnaosvita/programi-rozvitku-ditej>
- 4. Засоби діагностики успішності навчання:** індивідуальне і фронтальне опитування, оцінювання письмових завдань, дидактичне тестування, перевірка групових творчих завдань, самостійна робота здобувачів освіти.
- 5. Форма контролю:** залік.